

Solvens 2 og skatt

Aktuarforeningen, 20. oktober 2016

Av – Are Jansrud, Finans Norge

Agenda

- Solvens 2-balansen og (utsatt) skatt
- SCR-kravet og utsatt skattefordel

Solvens 2-balansen og skatt

Hva sier regelverket?

(Solvency 2 Delegated act)

Artikkel 15

Utsatt skatt

1. Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal innregne og verdsette utsatt skatt i forbindelse med alle eiendeler og forpliktelser, herunder forsikringstekniske avsetninger, som innregnes for solvensformål eller skattemessige formål i samsvar med artikkel 9.
2. Uten hensyn til nr. 1 skal forsikrings- og gjenforsikringsforetak verdsette utsatt skatt, unntatt eiendeler ved utsatt skatt som følge av framføring av uutnyttede skattefradrag og framføring av uutnyttede skattemessige underskudd, på grunnlag av forskjellen mellom de verdiene som tilskrives eiendeler og forpliktelser som innregnes og verdsettes i samsvar med artikkel 75 i direktiv 2009/138/EF og i tilfelle av forsikringstekniske avsetninger i samsvar med artikkel 76-85 i nevnte direktiv, og de verdiene som tilskrives eiendeler og forpliktelser som innregnes og verdsettes for skattemessige formål.
3. Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal tilskrive eiendeler ved utsatt skatt en positiv verdi bare dersom det er sannsynlig at det vil være en framtidig skattepliktig inntekt som en eiendel ved utsatt skatt kan utnyttes i forhold til, idet det tas hensyn til eventuelle krav i lover eller forskrifter om frister for framføring av uutnyttede skattemessige underskudd eller framføring av uutnyttede skattefradrag.

Hva sier regelverket?

(Solvency 2 Delegated act)

Artikkel 9

Verdsetningsmetode – generelle prinsipper

1. Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal innregne eiendeler og forpliktelser i samsvar med de internasjonale regnskapsstandardene som er vedtatt av Kommisjonen i samsvar med forordning (EF) nr. 1606/2002.
2. Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal verdsette eiendeler og forpliktelser i samsvar med internasjonale regnskapsstandarder som er vedtatt av Kommisjonen i henhold til forordning (EF) nr. 1606/2002, forutsatt at disse standardene omfatter verdsetningsmetoder som er forenlige med verdsetningsmetoden i artikkel 75 i direktiv 2009/138/EF. Dersom disse standardene tillater at det benyttes flere enn én verdsetningsmetode, skal forsikrings- og gjenforsikringsforetak benytte bare verdsetningsmetoder som er forenlige med artikkel 75 i direktiv 2009/138/EF.
3. Dersom verdsetningsmetodene i internasjonale regnskapsstandarder som er vedtatt av Kommisjonen i samsvar med forordning (EF) nr. 1606/2002, er midlertidig eller permanent uforenlige med verdsetningsmetoden i artikkel 75 i direktiv 2009/138/EF, skal forsikrings- og gjenforsikringsforetak benytte andre verdsetningsmetoder som anses som forenlige med artikkel 75 i direktiv 2009/138/EF.
4. Som unntak fra nr. 1 og 2, og særlig ved å overholde forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i artikkel 29 nr. 3 og 4 i direktiv 2009/138/EF, kan forsikrings- og gjenforsikringsforetak innregne og verdsette en eiendel eller forpliktelse på grunnlag av den verdsetningsmetoden foretaket benytter når det utarbeider sitt årsregnskap eller konsernregnskap, forutsatt at:
 - a) verdsetningsmetoden er forenlig med artikkel 75 i direktiv 2009/138/EF,
 - b) verdsetningsmetoden står i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoene som er knyttet til foretakets virksomhet,
 - c) foretaket ikke verdsetter eiendelen eller forpliktelsen i henhold til internasjonale regnskapsstandarder vedtatt av Kommisjonen i samsvar med forordning (EF) nr. 1606/2002, i sitt regnskap,
 - d) verdsetting av eiendeler og forpliktelser i henhold til internasjonale regnskapsstandarder ville medføre uforholdsmessig store kostnader for foretaket i forhold til de samlede administrasjonskostnadene.
5. Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal verdsette de enkelte eiendelene atskilt.
6. Forsikrings- og gjenforsikringsforetak skal verdsette de enkelte forpliktelsene atskilt.

Oppsummert: Hva sier regelverket?

- Utsatt skatt / utsatt skattefordel verdsettes i samsvar med artikkel 9 i Delegated Act, dvs i samsvar med IFRS (forutsatt at IFRS er i samsvar med de generelle verdsettelsesprinsippene under Solvens 2)
- Utsatt skatt / skattefordel i Solvens 2-balansen beregnes på forskjellen mellom eiendelens / forpliktelsens verdi etter Solvens 2-balansen og den tilsvarende eiendelens / forpliktelsens skattemessige verdi
- Oppføring av utsatt skattefordel («eiendel ved utsatt skatt»): *«... bare dersom det er sannsynlig at det vil være en framtidig skattepliktig inntekt som en eiendel ved utsatt skatt kan utnyttes i forhold til»*

Eksempel på forskjeller

Regnskapsmessig balanse

Htf-obligasjoner	1.000	7.000	Forsikringsforpliktelse
Andre aktiva	9.000	25	Utsatt skatt
		975	Annen gjeld
		2.000	Egenkapital
Sum	10.000	10.000	Sum

Utsatt skatt – regnskapsmessig balanse:

Htf-obligasjoner:	1.000
Kostpris	900
Periodisert underkurs	100
25% skatt:	25

Solvens 2-balanse

Htf-obligasjoner	1.200	6.000	Forsikringsforpliktelse
Andre aktiva	9.000	325	Utsatt skatt
		975	Annen gjeld
		2.900	Egenkapital
Sum	10.200	10.200	Sum

Utsatt skatt – Solvens 2-balanse:

Htf-obligasjoner:	300
Forsikringsforpliktelse	1.000
Forskjeller	1.300
25% skatt:	325

For ordens skyld: skattelovens regler ...

§ 14-23. Renteelement ved mengdegjeldsbrev

(1) Innehaver av mengdegjeldsbrev inntekts- eller fradragsfører renteelement som ligger i at mengdegjeldsbrevet skal innfris til en høyere eller lavere kurs enn kursen på ervervstidspunktet i det året mengdegjeldsbrevet er realisert.

(2) Utsteder av mengdegjeldsbrev inntekts- eller fradragsfører renteelement som nevnt i første ledd i det året mengdegjeldsbrevet er innfridd.

Beviskravene (IAS 12.36)

«... i den utstrekning det er sannsynlig ...»

34

En eiendel ved utsatt skatt skal innregnes for framføring av uutnyttede skattemessige underskudd og uutnyttede skattefradrag i den utstrekning det er sannsynlig at det vil bli tilgjengelig framtidig skattepliktig inntekt som uutnyttede skattemessige underskudd og uutnyttede skattemessige fradrag kan utnyttes mot.

35

Kriteriene for innregning av eiendeler ved utsatt skatt fra uutnyttede skattemessige underskudd og skattefradrag er de samme som kriteriene for innregning av eiendeler ved utsatt skatt som oppstår av skattereduserende midlertidige forskjeller. Det faktum at det forekommer uutnyttede skattemessige underskudd, er imidlertid et tydelig tegn på at framtidig skattepliktig inntekt ikke nødvendigvis vil være tilgjengelig. Når et foretak derfor har hatt et forløp med underskudd i nær fortid, innregner foretaket en utsatt skatteeiendel som oppstår på grunn av uutnyttede skattemessige underskudd og skattefradrag bare i den utstrekning foretaket har tilstrekkelige skatteøkende midlertidige forskjeller, eller det foreligger en overbevisende annen begrunnelse for at det vil bli tilgjengelig tilstrekkelig skattemessig overskudd som foretaket kan utnytte uutnyttede skattemessige underskudd og uutnyttede skattemessige fradrag mot. I slike tilfeller kreves det i nr. 82 opplysninger om beløpet for eiendelen ved utsatt skatt samt en begrunnelse for hvorfor denne bør innregnes.

36

Et foretak anvender følgende kriterier når det vurderer sannsynligheten for at det vil bli tilgjengelig skattepliktig inntekt som uutnyttede skattemessige underskudd eller skattefradrag kan utnyttes mot

- a) om foretaket har tilstrekkelige skatteøkende midlertidige forskjeller tilknyttet samme skattemyndighet og samme skattepliktige foretak, noe som vil føre til skattepliktige beløp som uutnyttede skattemessige underskudd eller uutnyttede skattefradrag kan utnyttes mot før de forfaller,
- b) om det er sannsynlig at foretaket vil få skattepliktige inntekter før uutnyttede skattemessige underskudd eller uutnyttede skattefradrag forfaller,
- c) om de uutnyttede skattemessige underskuddene er resultatet av identifiserbare årsaker som det er sannsynlig at vil gjenta seg, og
- d) om foretaket har muligheter for skatteplanlegging (se nr. 30), som vil skape en skattepliktig inntekt i perioden da uutnyttede skattemessige underskudd eller uutnyttede skattefradrag kan utnyttes.

I den utstrekning det ikke er sannsynlig at skattepliktig inntekt som uutnyttede skattemessige underskudd eller uutnyttede skattefradrag kan utnyttes mot, vil være tilgjengelig, skal det ikke innregnes noen eiendel ved utsatt skatt.

Beviskravene (NRS)

«... må sannsynliggjøre ...»

2.4 Utsatt skattefordel knyttet til skattereduserende midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring som ikke er utlignet

Skattereduserende midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring som ikke er utlignet inneholder en mulig skattefordel som må realiseres gjennom inntjening. Balanseføring av utsatt skattefordel følger av de generelle vurderingsreglene. Dette innebærer at foretaket må sannsynliggjøre en skattepliktig inntekt gjennom inntjening i fremtidige år eller gjennom realistisk skattetilpasning som gjør det mulig å utnytte fordelene.

Følgende kan være eksempler på forhold som kan indikere at tilstrekkelig fremtidig skattepliktig inntekt ikke kan oppnås:

- 1) Foretaket har en lang og konsistent historie med negativ inntjening.
- 2) Foretaket forventer tap i de nærmeste årene.
- 3) Det foreligger usikre negative forhold for foretaket som ikke er avklart ved avleggelse av regnskapet, og som kan medføre negativ inntjening i fremtiden.

Følgende er eksempler på forhold som på tross av negative forhold, kan indikere tilstrekkelig fremtidig skattepliktig inntekt gjennom inntjening:

- 1) Eksisterende kontrakter eller sikre ordreserver som basert på foreliggende priser og kostnadsstruktur vil generere skattepliktig inntekt.
- 2) Foretaket har en lang og konsistent historie med positiv inntjening hvor et evt. regnskapsmessig underskudd skyldes uvanlige, ikke regelmessige eller ekstraordinære poster, samtidig som det er grunn til å anta at selskapets rammebetingelser ikke vil endre seg innen overskuelig fremtid.
- 3) Det foreligger vesentlige merverdier i eiendeler og forpliktelser som ved realisering er tilstrekkelig til å realisere skattefordelen.

I et skattekonsern kan konsernbidrag benyttes til å skape tilstrekkelig skattepliktig inntekt i et konsernselskap slik at mulig skattefordel kan realiseres. Forventet fremtidig konsernbidrag kan derfor trekkes inn i sannsynlighetsvurderingen av fremtidig skattepliktig inntekt.

Kriteriene for å regnskapsføre utsatt skattefordel knyttet til skattereduserende midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring som ikke er utlignet, er de samme etter denne standard og IAS 12. For selskap som avlegger konsernregnskap etter IFRS og selskapsregnskap etter god regnskapsskikk, skal beregningene av utsatt skattefordel være identisk.

Nye skatteregler ??

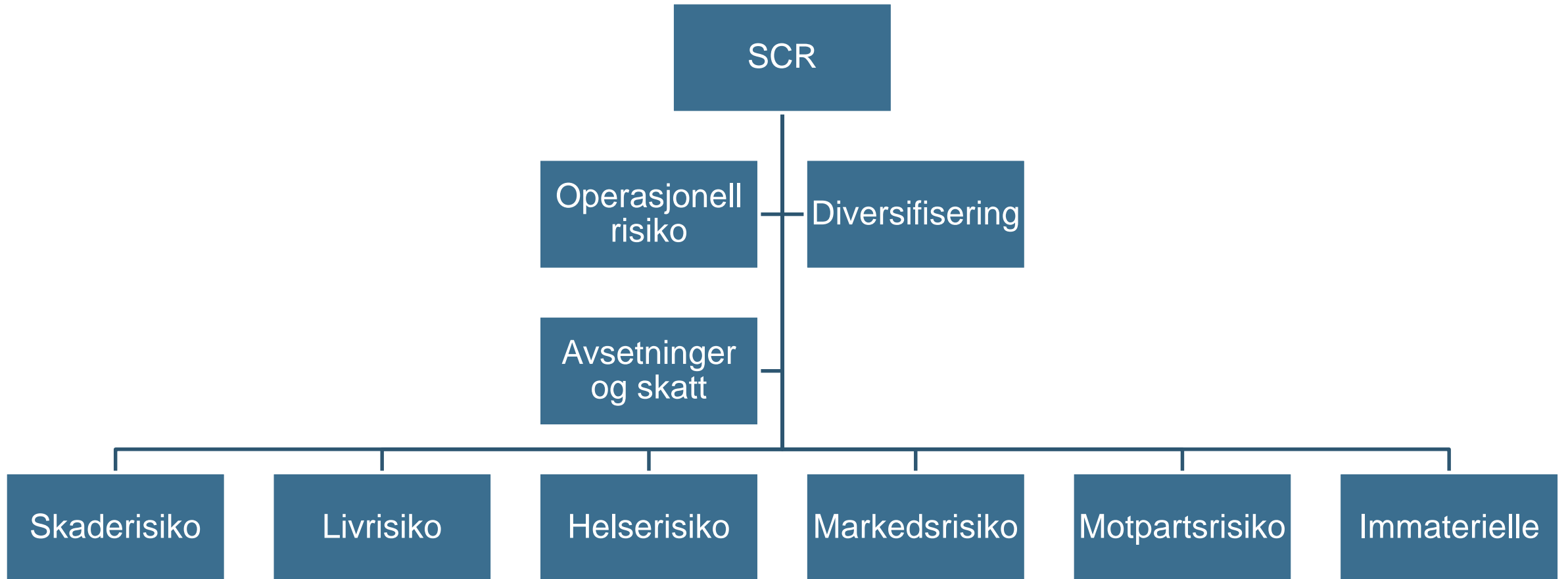
- Solvens 2-balansen, og da særlig de forsikringstekniske avsetningene, bygger på andre prinsipper enn regnskapsmessig balanse og gjeldende skatteregler
- Nye skatteregler har blitt varslet, og så trukket tilbake (inntil videre?)
- Solvens 2-balansens skatteposter må bygge på de til enhver tid gjeldende skatteregler

- ***Risikoen for fremtidige endringer i skatteregler, med derav påfølgende kapitalmessige konsekvenser, må i stedet inngå i risiko- og kapitalbehovsvurderingene under ORSA (pilar 2)***

SCR-kravet og utsatt skattefordel

SCR

Hva sier regelverket?

(Solvency 2 Delegated act)

Artikkel 207

Justering for den tapsabsorberende evnen til utsatte skatter

1. Justeringen for den tapsabsorberende evnen til utsatte skatter skal være lik den endringen i verdien av forsikrings- og gjenforsikringsforetaks utsatte skatter som ville følge av et umiddelbart tap av et beløp som tilsvarer summen av følgende:
 - a) basiskravet til solvenskapital nevnt i artikkel 103 bokstav a) i direktiv 2009/138/EF,
 - b) justeringen for den tapsabsorberende evnen til forsikringstekniske avsetninger nevnt i artikkel 206 i denne forordning,
 - c) kapitalkravet for operasjonell risiko nevnt i artikkel 103 bokstav b) i direktiv 2009/138/EF.
2. Ved anvendelsen av nr. 1 skal utsatte skatter verdsettes i samsvar med artikkel 15. Dersom tapet nevnt i nr. 1 ville medføre en økning av eiendeler ved utsatt skatt, skal forsikrings- og gjenforsikringsforetak ikke benytte denne økningen til justeringen, med mindre de kan godtgjøre at det vil medføre framtidige fordeler i samsvar med artikkel 15 nr. 3, idet det tas hensyn til størrelsen av tapet nevnt i nr. 1 og dets innvirkning på foretakets nåværende og framtidige finansielle stilling.
3. Ved anvendelsen av nr. 1 skal et fall i utsatte skatteforpliktelser eller en økning av eiendeler ved utsatt skatt medføre en negativ justering for den tapsabsorberende evnen til utsatte skatter.
4. Dersom beregningen av justeringen i samsvar med nr. 1 medfører en positiv endring i utsatte skatter, skal justeringen være null.
5. Dersom det er nødvendig å fordele tapet nevnt i nr. 1 på dets årsaker for å beregne justeringen for den tapsabsorberende evnen til utsatte skatter, skal forsikrings- og gjenforsikringsforetak fordele tapet på de risikoene som omfattes av basiskravet til solvenskapital og kapitalkravet for operasjonell risiko. Fordelingen skal være i samsvar med bidragene fra modulene og undermodulene i standardformelen til basiskravet til solvenskapital. Dersom et forsikrings- eller gjenforsikringsforetak benytter en partiell intern modell der justeringen til de forsikringstekniske avsetningenes og de utsatte skattenes tapsabsorberende evne ikke ligger innenfor modellens anvendelsesområde, skal fordelingen være i samsvar med bidraget fra de modulene og undermodulene i standardformelen, som ligger utenfor anvendelsesområdet til modellen til basiskravet til solvenskapital.

Hvor stor effekt kan utnyttes?

Solvens 2-balanse

Htf-obligasjoner	1.200	6.000	Forsikringsforpliktelse
Andre aktiva	9.000	325	Utsatt skatt
		975	Annen gjeld
		2.900	Egenkapital
Sum	10.200	10.200	Sum

Utsatt skatt – Solvens 2-balanse:

Htf-obligasjoner:	300
Forsikringsforpliktelse	1.000
Forskjeller	1.300
25% skatt:	325

- Antatt SCR-krav før evt skatteeffekter: 2.000
- Potensiell skatteeffekt:
 $2.000 * 25\% = 500$
- Man kan ihvertfall utnytte et beløp tilsvarende utsatt skatt på 325
- Men hva med resten?
 $500 - 325 = 175$

Hvor stor effekt kan utnyttes?

Solvens 2-balanse

Htf-obligasjoner	1.200	6.000	Forsikringsforpliktelse
Andre aktiva	9.000	325	Utsatt skatt
		975	Annen gjeld
		2.900	Egenkapital
Sum	10.200	10.200	Sum

SCR før skatteeffekter = 2.000

- $SCR\% = 2.900 / 2.000 = 145\% ?$
- $SCR\% = 2.900 / 1.675 = 173\% ?$
- $SCR\% = 2.900 / 1.500 = 193\% ?$
- $SCR\% =$ noe annet mellom 173% og 193% ?

Skatteeffektene på SCR kan være vesentlige

Beviskravene

Artikkel 207

Justering for den tapsabsorberende evnen til utsatte skatter

...

2. Ved anvendelsen av nr. 1 skal utsatte skatter verdsettes i samsvar med artikkel 15. Dersom tapet nevnt i nr. 1 ville medføre en **økning av eiendeler ved utsatt skatt**, skal forsikrings- og gjenforsikringsforetak **ikke benytte denne økningen** til justeringen, **med mindre de kan godtgjøre** at det vil medføre framtidige fordeler i samsvar med artikkel 15 nr. 3, idet det tas hensyn til størrelsen av tapet nevnt i nr. 1 og dets innvirkning på foretakets nåværende og framtidige finansielle stilling.

...

Nye signaler?

«Finanstilsynet foreslår at nedjusteringen for den tapsabsorberende evnen til utsatt skatt settes til 15 prosent av solvenskravet før justeringen ...»

Finanstilsynets høringsnotat om nytt kapitalkrav for pensjonskasser

Beviskravene

... mer sannsynlig enn ikke ...

Finanstilsynet har tidligere uttrykt en viss skepsis:

«Finanstilsynet er generelt skeptiske til at selskapene skal få adgang til å hensynte utsatt skattefordel ved beregning av solvenskapitalkravet slik det åpnes for i artikkel 207 i «Delegated act – Solvency II».»

(Finanstilsynets brev til Finansdepartementet, 19.06.2014)

- Artikkel fra PRA i UK:

- Understreker viktigheten av at de fremoverskuende vurderingene og tilhørende forutsetninger må være troverdige
- Dobbelttelling av skattemessige fordeler må unngås

(<http://www.bankofengland.co.uk/pr/Pages/publications/ss/2015/ss214update.aspx>)

“2.9 The PRA expects the evidence required to support ‘more likely than not’ in relation to the SII balance sheet to be similar to that for the statutory balance sheet. However, it expects the increased uncertainty associated with the 1-in-200 shock scenario to be such that more evidence would be needed.”

Beviskravene

NRS

... kan indikere tilstrekkelig fremtidig skattepliktig inntekt gjennom inntjening:

- 1) Eksisterende kontrakter eller sikre ordreserver som basert på foreliggende priser og kostnadsstruktur vil generere skattepliktig inntekt.
- 2) Foretaket har en lang og konsistent historie med positiv inntjening hvor et evt. regnskapsmessig underskudd skyldes uvanlige, ikke regelmessige eller ekstraordinære poster, samtidig som det er grunn til å anta at selskapets rammebetingelser ikke vil endre seg innen overskuelig fremtid.
- 3) Det foreligger vesentlige merverdier i eiendeler og forpliktelser som ved realisering er tilstrekkelig til å realisere skattefordelen.

IAS

- a) om foretaket har tilstrekkelige skatteøkende midlertidige forskjeller tilknyttet samme skattemyndighet og samme skattepliktige foretak, noe som vil føre til skattepliktige beløp som uutnyttede skattemessige underskudd eller uutnyttede skattefradrag kan utnyttes mot før de forfaller,
- b) om det er sannsynlig at foretaket vil få skattepliktige inntekter før uutnyttede skattemessige underskudd eller uutnyttede skattefradrag forfaller,
- c) om de uutnyttede skattemessige underskuddene er resultatet av identifiserbare årsaker som det er sannsynlig at vil gjenta seg, og
- d) om foretaket har muligheter for skatteplanlegging (se nr. 30), som vil skape en skattepliktig inntekt i perioden da uutnyttede skattemessige underskudd eller uutnyttede skattefradrag kan utnyttes.

Vurderingene i praksis

- Kildene til tapene
- I hvilken grad kan tapene motregnes mot gevinster (utsatt skattegjeld)
- Evnen til å utnytte tap som ikke kan motregnes

- Inntjeningshistorikk
- Gevinster på balansen
- «Management actions»

MEN OGSÅ:

- Hva er markedsmuligheter og inntjeningspotensiale i en verden der et slik 200-årsscenario har inntruffet?
 - Effekt på vår forretningsmodell og strategi ?
- Hvor mange år trenger vi for å tjene inn igjen tapet?
 - Jo lenger tidshorisont, jo mindre sannsynlig (?)
- Skatteeffekter kan ikke «dobbeltelles»

«Dobbel telling» av skatteeffekter - eksempler

EPIFP

Verdi av forsikringsforpliktelser uten EPIFP:	100
Verdi av forsikringsforpliktelser med EPIFP:	140
<hr/>	
Forskjell:	40
Effekt på utsatt skatt hensyntatt i S II-balanse:	10

Beregnet SCR:	100
Brutto skatteeffekt:	25
<u>Utsatt skatt:</u>	<u>10</u>
Resterende	15

Kan man argumentere for at overskudd på forsikringskontrakter i fremtiden sannsynliggjør utnyttelse av den utsatte skattefordelen?

Nei – for dette er allerede hensyntatt i «motregningen» av utsatt skattefordel mot utsatt skatt på S II-balansen.

Tilsvarende tankegang må gjelde for eksempel for effekter av forskjeller i «kontraktens grense».

Merverdi finansielle instrumenter

Htf-obligasjoner - markedsverdi:	1.200
Kostpris	900
<hr/>	
Merverdi:	300

Herav:

<i>Periodisert underkurs</i>	<i>100</i>	
<i>Merverdi</i>	<i>200</i>	
25% utsatt skatt:		75

Beregnet SCR:	400 (herav obligasjoner 120)
Brutto skatteeffekt:	100
<u>Utsatt skatt:</u>	<u>75</u>
Resterende	25

Kan man argumentere for at verdigjenvinning på obligasjoner kan sannsynliggjøre utnyttelse av de siste 25?

Nei / Neppe – fordi:

- Tapet ($1.200 - 120 = 1.080$) allerede hensyntatt i «motregning» mot utsatt skattegjeld
- Kan ikke sannsynliggjøre at markeder vil gå opp

Noen andre utvalgte problemstillinger

- Skattekonsern
- Utsatt skattefordel ikke balanseført regnskapsmessig fordi man ikke kan sannsynliggjøre at fordelene kan utnyttes. Kan man da anvende utsatt skatt til å redusere SCR-kravet?
- Beskatning av sikkerhetsavsetningen ??
 - Potensiell «risiko» som kan begrunne skattereduserende effekter på SCR ?
 - NEI, ikke nødvendigvis: GIR POTENSIELL «DOBBELTTELLING» AV SKATTEEFFEKTER
 - Inngår i forskjellene i avsetninger mellom regnskapsmessig/skattemessig balanse og Solvens 2-balansen
 - Danner derfor utgangspunkt for utsatt skatt i Solvens 2-balansen
 - Dersom vi først begrunner utsatt skattefordel-effekt på SCR med motregning mot utsatt skattegjeld i regnskapsmessig balanse, så kan man ikke bruke «oppløsningen» av samme sikkerhetsavsetning som begrunnelse for at resterende utsatt skattefordel av «SCR-tapet» kan føres mot mulige fremtidige skattepliktige inntekter
- Også andre forhold kan medføre tilsvarende «dobbelttelling» av skatteeffekter:
 - Forskjeller i «kontraktens grense» mellom regnskap og Solvens 2 ?
 - EPIFP

